

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

פ.

עין משפט
נר מצוה

(א) [מוספתא פ"ח], (ב) ממורה טו: (ג) פ"ח משפט שזר, (ד) [מוספתא פ"ח], (ה) [לקמן פ"ב] איתא ר"ש בן אלעזר וכו' נחומס' פ"ח ועשר ערך מלך (ג) (ו) ס"א ח"ל, (ז) מ"ד טו: (ח) [גיטין א:], (ט) [דף ע"א:]; (י) [שם], (יא) [ג"ל ט"א ו"ט], (יב) [ג"ל כ"ח] דלאלים מ"ח, (יג) [ד"ה מ"ח].

הגהות הב"ח

(א) גבי אמר ר' הוה עשוי עמנו כל"ל וכו' אמר רב נחמק:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ישתן הבן ב"י ישתן מתרבינו: כל"ל וישע מתרגמין ופיק (שמות יד) ועי' רש"י פ"ד דף ע"א ד"ה להם שעי:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
(א) גבי שאין ב' עין אלא עין אחת העין. עין שיש מקובלת ומתעלה כמ"ל מכך נעתי את הדבריו תמוהים ק"ל מסובל דכמות דף ק ע"א דנחמק יונק בשבט:

לעיו רש"י

פלידרא [פלידרא]. להאנא.

הטעם. המקנץ את הנהמות ליום וטובה. עד יום השוק שלשים יום למקמו: וכלנז של יספה את העגונה. המאוחרת למקמו שלקח סמוך לעת השוק לא יספה אותה לאחר יום השוק להשלים שלשים יום כמו הלקח תעגנה (רות א) תאחרנה מלהשיל: אלא קושרה. ורבנן פליגי עליה דרבנן גמליאל: גונת. פלידרא זועק מפני כחז הלז לא היה יכול להשיג רוחו: לסטים מוויין. רועה נשדוט אחרים וגחל את הרעים: שהיו מרעין. בהמה דקה שלהן נחורשין: ואע"פ שהיו חורשין סמוך לבהמה. ולא היו רועין נשדוט אחרים ומשום חורשין ליכא גזל דלמר לעילי' אכל מגדלין נחורשין ולקמן (דף פב.) נמי נתקנת יהושע מיקן שלא יקפיד בעל היער על כך אפי' הכי נעשו מפני ששדה קטנה היטה בנייהם ושל אחרים היטה: רועה. בהמות שלו: שששה פשוטה. שלא לגדל בהמה דקה עוד: כלבים וחזירים. מן נמתימין' דאסור לגדלן: היה דקה. כלבים ושועלין: כלבים כופריים. קטנים ונסיים הס. ל"א כלבים גדולים של גידים ואין מוויין: חולדות סניין. גדילות כנסה: לנקר את הכי. מן העכברים: וורדני. סנה: דקטיני. דקיס: דמספאי שקיה. שוקיה גולין: כצבל כהרץ ישראל. שמים גלות יכניה רבו שם מלמדים ונמיישו שם ציטו קצוע: יידך מאי. הלא יש לך בהמה דקה: חובה. שם אשמו: סקפרינהו לנסה. שאפה סומך עליה והיא אינה יכולה לשמור: מבי אסא רב לצבל רבו מתישצין שם מפני ישיבתו. ליטנא אחרינה הוא צל ולמדנו להזהר בך שראה שם רוב ישראל ישוב קצוע: שנוע סנן. צריח מילה על שם שצברו עליו שצבה ימים: ישוע סנן. משתה ששועין לפידיו סנן כבור. ישוע מתרגמין פורקן כמו פדיון: רב לא טייל קמיה דשמואל. טעמא אחרין לקמן: שמואל

והטבח לוקח ושווה. פי' בקונטרס עד יום השוק וכלנז שלא יספה העגונה שבהם שלשים יום אומה שלקח באחרונה לא ישלים לה שלשים יום אחר השוק וקשה דנחורשתא (פ"ח) גרס יומר מל' יום וא"כ לפי המוספתא יכול להשהות אחר יום השוק ועוד קשה דלעיל גבי רגל קרי לה אחרונה והכא קרי לה עגונה ועוד שלא הזכיר המנא יום השוק כלל ונראה לר"י לפי שהטבח רגיל לקנות כמה בהמות צימד ומותר להשהות וכלנז שאפי' העגונה שצנן אותה שנאשרה יחידה אחר צדיותיה שלא יספה יותר מל' יום אף על פי שהיא יחידה ומיהו בכל הספרים גרסינן שלשים יום ולא גרסינן יותר:

מהו להשהות קבעו מיניה. אין כלל דפליגי רבנן עליה דר"ג דפ"י בקונטרס דמיה להשהות קודם הרגל קבעו מיניה ואמר לן מותר ולאו דוקא נקט קושרה אלא אורחא דמלמא נקט שדרכו היה לקשור בהמה דקה לכרעי המטה כדלמר באלו טריפות (חולין דף קד:): חבל היולא מן המטה עד משענה טפמים ס"טעור ופירש שם בקונטרס שצנך הוא ראוי לקשור בהמה דקה בכרעי המטה כדכתי' אסרו חג בעצמותי עד קרנות המזבח שהיו קושרין הקרבנות בכרעי המטה עד שיצאוהו לקרנות המזבח אי נמי נקט קשרו לשמועין דאפילו בקושרים אסור לגדל כ"א להשהות ונחורשתא (פ"ח) נמי משמע דאף קודם הרגל לא שרי להשהות אלא צביט דהכי קמני כדריא אכל מגדלים קודם הרגל ל' יום ולא שמהו יולאה ורועה נשוק אלא קושרה בכרעי המטה שלא לר"ג כו':

דקיימי שקיה. פי' שוקין דקין ולהכי נקרא חרלא שהחריץ יכר בין השוקים מתוך שהן דקים ונחלין גבוהים ומשום הכי תנן ל"ב פ"א דאהלות חולדות הסנאים רבי יוסי אומר כ"ש מטמא כוית נמשא וכעשה בנמנ דמתוך שרגליה גבוהים ודקים מספקא להן שמא לאו היינו חולדה דקרא ויש לה חורת נצילה או שמא היינו היא ויש לה חורת שך והיא דמסיי ומאי שרלא דמתמאי שקיה ה"ק ומאי שרלא חולדה דמכיד בקרא שאין ספק דמתמאי שקיה שהי' רגליה קצרות ושורמא על הארץ וכן נראה לר"ם:

חובה תקבירנהו א"בנה. פרי"ח בתמיה ובי דרכה לקבור צייה שאין עוסקת לגדלן אלא עוסקת לגדל לאן והיו כשגגה היואלת מלפני השליט ומיהו צפרק שני מורים (נוזל דף טו: ושם) גבי הקפת הראש אין שייך לפרש כן דלמר ליה רב אדא בר אבהו לרז הווא לדיך מאן מקיף להו אמר ליה חובה א"ל חובה תקבירנהו לננה ואין שייך לפרש שם אלא לשון קללה אי נמי יש לומר אין יראה שמתעש בקבורת צייה: מברי אחא רב אבבא. פי' בקונטרס והיו מתישצין שם מפני ישיבתו והיו רוב שדותיהן מישרלא וכענין זה פי' צפרק קמא דגיטין (דף ו. ושם) עשונו עמנו כצבל כהרץ ישראל לגיטין מבי אמת רב לצבל ונעשונו בקיאיין לשמה מתוך שהרבה ישיבות וקשה לר"ם דא"כ מאי פריך התם ממתיני' דעבי כהרץ ישראל לגיטין נשנו קודם דלמא רב לצבל ומפרי"ח התם מבי אמת רב לצבל והורה לנו שמימות יכניה והחרכו והמסגר שגלו לצבל דינה להיות כהרץ ישראל לגיטין שנקיאיין לשמה וכן כאן לענין בהמה דקה שיש שם רוב ישראל וכן יש צריש צבל מערבין (עירובין דף קד:):

לבי ישוע הבן. פי' פדיון סנן וכן הערוך וקשה דלע"ג דמתרגמין פדיון פורקן מ"מ אין שייך לשון ישועה ור"ם פי' שגולד שם בן ועל שם שהולד נושע ונמלט ממעי אמו כדכתיב והמליטה זכר (ישעיה סו) נקט לשון ישועה והיו רגילין לעשות טעודה: נפק

השליט ומיהו צפרק שני מורים (נוזל דף טו: ושם) גבי הקפת הראש אין שייך לפרש כן דלמר ליה רב אדא בר אבהו לרז הווא לדיך מאן מקיף להו אמר ליה חובה א"ל חובה תקבירנהו לננה ואין שייך לפרש שם אלא לשון קללה אי נמי יש לומר אין יראה שמתעש בקבורת צייה: מברי אחא רב אבבא. פי' בקונטרס והיו מתישצין שם מפני ישיבתו והיו רוב שדותיהן מישרלא וכענין זה פי' צפרק קמא דגיטין (דף ו. ושם) עשונו עמנו כצבל כהרץ ישראל לגיטין מבי אמת רב לצבל ונעשונו בקיאיין לשמה מתוך שהרבה ישיבות וקשה לר"ם דא"כ מאי פריך התם ממתיני' דעבי כהרץ ישראל לגיטין נשנו קודם דלמא רב לצבל ומפרי"ח התם מבי אמת רב לצבל והורה לנו שמימות יכניה והחרכו והמסגר שגלו לצבל דינה להיות כהרץ ישראל לגיטין שנקיאיין לשמה וכן כאן לענין בהמה דקה שיש שם רוב ישראל וכן יש צריש צבל מערבין (עירובין דף קד:):

קלו א ב מיי פ"ה מהלכות נזיק ממון הלכה א סמג עין סו טו"ח"ט מ"י מט: קלו א ד מיי שם ס' י סמג שם טור י"ט"ט מ"ח סמג מט ספיק ד: קלו א ה ר מיי פ"ח מהלכות מריס הלכה י סמג לאין רמב טו"ש"ע י"ד סמג ר"ט ספיק ב:

קב א ז מיי פ"ה מהל' נזיק ממון הלכה ב סמג עין סו טו"ש"ע מ"ח סמג מט ספיק א ועין בטור: קב א ח מיי שם הלכה ח סמג שם טור מ"ח סמג מט:

מוסף רש"י

גבתי. מילל (חולין נא: ע"ש) פלגי'ט' בלע"ג, זועק מחבל לנב, כמו גבתי גנח כתיבה דקיסרא (חומרה טו:): לטטים מוויין. בהמה דקה אין יטלים לשומרה והולכת ורועה נשדוט אחרים (שם). מבי אחא רב לבבל. וקנט ישיבה כמולא, דשמואל הוא כההרדעא, אכל מעיקרא לא, ואע"י דממיר דמשגלה יכניה לצבל והחרכו והמסגר עמו לא ספקה חורה מהם (גיטין ו.) שברע הבן. מילה שהיא לסוף י' (רשב"ם ב"ב סו.) ישוע הבן. פדיון (ע"ד ד.)

השליט ומיהו צפרק שני מורים (נוזל דף טו: ושם) גבי הקפת הראש אין שייך לפרש כן דלמר ליה רב אדא בר אבהו לרז הווא לדיך מאן מקיף להו אמר ליה חובה א"ל חובה תקבירנהו לננה ואין שייך לפרש שם אלא לשון קללה אי נמי יש לומר אין יראה שמתעש בקבורת צייה: מברי אחא רב אבבא. פי' בקונטרס והיו מתישצין שם מפני ישיבתו והיו רוב שדותיהן מישרלא וכענין זה פי' צפרק קמא דגיטין (דף ו. ושם) עשונו עמנו כצבל כהרץ ישראל לגיטין מבי אמת רב לצבל ונעשונו בקיאיין לשמה מתוך שהרבה ישיבות וקשה לר"ם דא"כ מאי פריך התם ממתיני' דעבי כהרץ ישראל לגיטין נשנו קודם דלמא רב לצבל ומפרי"ח התם מבי אמת רב לצבל והורה לנו שמימות יכניה והחרכו והמסגר שגלו לצבל דינה להיות כהרץ ישראל לגיטין שנקיאיין לשמה וכן כאן לענין בהמה דקה שיש שם רוב ישראל וכן יש צריש צבל מערבין (עירובין דף קד:):

מרובה פרק שביעי בבא קמא

נפק רב ודרש. לא עמה על זה המעשה מיקן דהא פרק ענה
מזימתא אלא דרש דמקודס נתקן:

מותר להורגו ואסור לקיימו. והא דלמר ר"ל צ"ק דסנהדרין
(דף עו: ושם) גבי ארי ונמר ודוב חזק ונדרלם ונחש

דאפי' ר"א דלמר כל הקודס להורגו
וכה היינו דוקא כשהמיתו אבל לא
המיתו לא היינו נקשורין בשלשלת
שכן דרך לגדלן והכא נחטול שאין
קשורה א"צ מהנהו רגילים בני אדם
להזכר ולא אחי לדי חזק אבל
מתחול אין מהרין שאין יודעים אס
היא בר אוכמא או צר חירא שאין
מכירים בצדמיהם:

אמר רבינא צעורו. שאם (ב) מלאן
מת אין חייב בהשגת העור
וקטת מימה כיון דאשמועינן דאין צו
משום גול למאי אינטרין הן דמותר
להורגו וי"ל דאין לחוש כיון דמתמילה
קאלמר דמותר להורגו:

מתריעין על החיכוך בשבת.
ע"כ לאו היינו

המרתה בשופר דשופר בשבת מי
איכא כדדייק בספ"ק דמעניית (דף י.
(שם) אלא המרתה צפה בעננו וסבר
כמ"ד התם דעננו קרי ליה המרתה
ותימה דמאי פריך מההיא דבשאר
מיני פורעניות דקתי לא היו מתריעין
על החיכוך אלא נועקים דילמא ה"ק
לא היו מתריעין בשופר אלא נועקים
צפה בעננו ואין לומר אע"ג דתרווייהו
צפה המרתה לחוד ולעקה לחוד דהתם
משמע דלמ"ד עננו קרי ליה המרתה
חלף היא וי"ל דה"פ דקאלמר שצפנת
מתריעין לכל הפחות בעננו א"כ ראוי
לעשות על החיכוך המרתה אפי'
בשופר בחול כיון שהוא דבר גדול כל
כן דצפנת נועקים:

על החוב. ל"ג ועל הגונאי דהא
במתני' דסדר תעניות האלו
(תענית יט.) מנן שמתריעין על הארצה
ועל החסיל ועל הגונאי וי"ל דהתם
צפה ועי"ל דשפיר גרסינן ליה והתם
בגונאי המויק לשדות דומיא דארצה
(וחתול דקתי התם גונאי דהכא
במויק לבני אדם דומיא דלרעים
ושילוח נחשים. פירוט ר"י):
לעולם אין מטיבין לו. והא
דקאלמר איהו גופיה
בעובדא דדידי לא במהרה מטיבין לו
בפרק קמא דבבא בתרא (דף יב:)

זה אמר שצעה שיהי סבור עדין
אומר יגבר ועושה. דוקא משום
בפרק הדר (עירובין דף קט.) דלא
נשייליה לאימיה אי צריכה נחיס ליה
ליה נכרי אגב אימיה משמע דאי לא
כדשריא הכא והתם בעובדא דלעיל
דך חר שאל עירב ואפילו איסורא דרצנן
ללמוד צו דדוקא מילה דהי גופא דמי
נכרי לנורן מילה שפירש דאפי' דמי
כמו הכא משום ישוב ארץ ישראל
שכבר נתרפא הולד יפה ולספרים דל"ג
כדאמרין בפרק מפנין (שבת דף קט.)
ולפי ה"ג עפי אית לן למישרי על ידי
כך צין שבות דאית ציה מעשה לשבות
לש שבות הרבים כן אין מציאין דרך
מילה אפילו לכרות עזים לעשות כרול
ע"י ישראל שהי מת דלא שרי לקבור
הכי

שמואל לא עייל קמיה דרב אסי. שהיה גדול ממנו ורב אסי תלמיד
של רב הוה: ° מאן נפרח. מי יתאחר מבחון ויצא
נפרח שמואל. בחון וינורו רב ורב אסי רב
בעלמא הוא דעבד לשמואל.

שמואל לא עייל קמיה דרב אסי רב אסי לא
עייל קמיה דרב אמרי מאן נתרח נתרח
שמואל וניתי רב ורב אסי א ונתרח רב או
רב אסי רב מילחא בעלמא הוא דעבד ליה
לשמואל משום ההוא מעשה דלטייה אדבריה
רב עליה אדהכי והכי אתא שונרא קטעיה
לידא דיגוקא נפק רב ודרש א"תחול מותר
להורגו ואסור לקיימו ואין בו משום גול ואין
בו משום השב אבידה לבעלים וכיון דאמרת
מותר להורגו מאי ניהו תו אסור לקיימו מהו
דתימא מותר להורגו איסורא ליכא קמ"ל
אמרי וכיון דאמרת אין בו משום גול מאי
ניהו תו אין בו משום השב אבידה לבעלים
אמר רבינא לעורו מיחיבי רבי שמעון בן
אלעזר אומר מגדלין כלבים כופרין וחתולין
וקופין והולדות סנאים מפני שעשוין לנקר
את הבית לא קשיא הא באוכמא הוא התם
והא מעשה דרב אוכמא הוה התם אוכמא
בר חיורא הוה והא מבטיא בעיאי ליה רבינא

דבעי רבינא אוכמא בר חיורא מהו כי
קמבעיא ליה לרבינא באוכמא
בר חיורא בר אוכמא מעשה דרב באוכמא
בר חיורא הוה (הב"ד
בי"ח בח"ן סימן) אמר רבי אחא בר פפא
משום רבי אבא בר פפא משום רבי אבא
בר פפא ואמרי לה אמר ר' אבא בר פפא
משום רבי אבא בר פפא ואמרי לה אמר ר'
אבא בר פפא משום רבי אבא בר פפא משום
רבי אחא בר פפא משום רבי חנינא בר פפא
מתריעין. על החיכוך בשבת
ודלת הנעלת לא במהרה תפתח והלוקח
בית בארץ ישראל כותבין עליו
אונן אפילו בשבת מיחיבי ד'ושאר
פורעניות המתרגשות ובאות על הצבור
כגון חיכוך חגב וזבוב צייעה ויתוש
ושילוח נחשים ועקרבים לא היו
מתריעין אלא צועקים לא קשיא כאן
בלח כ"כאן כיבש דאמר רבי יהושע
בן לוי שחין שהביא הקב"ה על המצרים
לה מבחון ויבש מבפנים שנאמר
וייהי שחין אבעבועות פורח באדם
ובבהמה ודלת הנעלת לא במהרה תפתח
מאי היא מר זוטרא אמר סמיכה רב
אשי אמר כל המריעין לו לא במהרה
מטיבין לו רב אחא מדיפתי אמר לעולם
אין מטיבין לו ולא היא רב אחא
מדיפתי מילתא דנפשיה הוא דאמר
והלוקח בית בארץ ישראל כותבין עליו
אונן אפילו בשבת שלקא דעתך אלא
כדאמר רבא התם אמר לנכרי ועושה ה"ג
אומר לנכרי ועושה ואע"ג דאמירה
לנכרי בשבת בר נחמני אמר רבי
שמואל בר נחמני אמר רבי ישראל עיר
בארץ ישראל כופין אותו ליקח לה דרך
מארבע רוחותיה משום ישוב ארץ ישראל
ת"ר עשרה תנאין התנה יהושע
שהיו

שמואל לא עייל קמיה דרב אסי רב אסי לא
עייל קמיה דרב אמרי מאן נתרח נתרח
שמואל וניתי רב ורב אסי א ונתרח רב או
רב אסי רב מילחא בעלמא הוא דעבד ליה
לשמואל משום ההוא מעשה דלטייה אדבריה
רב עליה אדהכי והכי אתא שונרא קטעיה
לידא דיגוקא נפק רב ודרש א"תחול מותר
להורגו ואסור לקיימו ואין בו משום גול ואין
בו משום השב אבידה לבעלים וכיון דאמרת
מותר להורגו מאי ניהו תו אסור לקיימו מהו
דתימא מותר להורגו איסורא ליכא קמ"ל
אמרי וכיון דאמרת אין בו משום גול מאי
ניהו תו אין בו משום השב אבידה לבעלים
אמר רבינא לעורו מיחיבי רבי שמעון בן
אלעזר אומר מגדלין כלבים כופרין וחתולין
וקופין והולדות סנאים מפני שעשוין לנקר
את הבית לא קשיא הא באוכמא הוא התם
והא מעשה דרב אוכמא הוה התם אוכמא
בר חיורא הוה והא מבטיא בעיאי ליה רבינא

דבעי רבינא אוכמא בר חיורא מהו כי
קמבעיא ליה לרבינא באוכמא
בר חיורא בר אוכמא מעשה דרב באוכמא
בר חיורא הוה (הב"ד
בי"ח בח"ן סימן) אמר רבי אחא בר פפא
משום רבי אבא בר פפא משום רבי אבא
בר פפא ואמרי לה אמר ר' אבא בר פפא
משום רבי אבא בר פפא ואמרי לה אמר ר'
אבא בר פפא משום רבי אבא בר פפא משום
רבי אחא בר פפא משום רבי חנינא בר פפא
מתריעין. על החיכוך בשבת
ודלת הנעלת לא במהרה תפתח והלוקח
בית בארץ ישראל כותבין עליו
אונן אפילו בשבת מיחיבי ד'ושאר
פורעניות המתרגשות ובאות על הצבור
כגון חיכוך חגב וזבוב צייעה ויתוש
ושילוח נחשים ועקרבים לא היו
מתריעין אלא צועקים לא קשיא כאן
בלח כ"כאן כיבש דאמר רבי יהושע
בן לוי שחין שהביא הקב"ה על המצרים
לה מבחון ויבש מבפנים שנאמר
וייהי שחין אבעבועות פורח באדם
ובבהמה ודלת הנעלת לא במהרה תפתח
מאי היא מר זוטרא אמר סמיכה רב
אשי אמר כל המריעין לו לא במהרה
מטיבין לו רב אחא מדיפתי אמר לעולם
אין מטיבין לו ולא היא רב אחא
מדיפתי מילתא דנפשיה הוא דאמר
והלוקח בית בארץ ישראל כותבין עליו
אונן אפילו בשבת שלקא דעתך אלא
כדאמר רבא התם אמר לנכרי ועושה ה"ג
אומר לנכרי ועושה ואע"ג דאמירה
לנכרי בשבת בר נחמני אמר רבי
שמואל בר נחמני אמר רבי ישראל עיר
בארץ ישראל כופין אותו ליקח לה דרך
מארבע רוחותיה משום ישוב ארץ ישראל
ת"ר עשרה תנאין התנה יהושע
שהיו

זה אמר שצעה שיהי סבור עדין
אומר יגבר ועושה. דוקא משום
בפרק הדר (עירובין דף קט.) דלא
נשייליה לאימיה אי צריכה נחיס ליה
ליה נכרי אגב אימיה משמע דאי לא
כדשריא הכא והתם בעובדא דלעיל
דך חר שאל עירב ואפילו איסורא דרצנן
ללמוד צו דדוקא מילה דהי גופא דמי
נכרי לנורן מילה שפירש דאפי' דמי
כמו הכא משום ישוב ארץ ישראל
שכבר נתרפא הולד יפה ולספרים דל"ג
כדאמרין בפרק מפנין (שבת דף קט.)
ולפי ה"ג עפי אית לן למישרי על ידי
כך צין שבות דאית ציה מעשה לשבות
לש שבות הרבים כן אין מציאין דרך
מילה אפילו לכרות עזים לעשות כרול
ע"י ישראל שהי מת דלא שרי לקבור
הכי

(א) מענית ד' (ב) כבורות
(ג) מ"א (ד) צ"ב י"ב (ה) גיעין
(ו) שבת קטע. י"ב (ז) י"ב
(ח) א' ושבת קט. עירובין
(ט) גיעין ח' י"ב י"ג.
(י) עירובין ח' (יא) י"ג י"ד
והפ"ל.

תורה אור השלם
1. ויקחו את פיה הכבשן
ויצמדו לפני פתח ויזרק
אחרו משה השקימה ויהי
שוקן אבעבועת פרח
קאדם ובהמה:
שמות ט י

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה מלתא
דנפשיה צ"ל חר ר"ה
לכעבועות: (ב) תוס' ד"ה
אמר וכו' שאם מצאו מת:
(ג) ד"ה אומר וכו' דקאלמר
רב גבי יעוקא:

גליון הש"ס
גם על החיכוך בשבת.
ע"י כבורות דף לח ע"ב
מוספות ד"ה ומינתך:
רש"י ד"ה מאן נתרח מי
יתאחר. וכן מרובה נביה
גיעין דף סה ע"ב וכן
מתרגמה ע"י דף י"ב ע"א:
תוס' ד"ה אמר וכו' וקצת
תיבא. ע"י תשו' רש"י
ח"ד סימן רלב ובתשובת
מהר"י דלרבי סימן של"ו:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
א' ב' ומלך רב או רב
אפי' רב מילתא. ע"י שיעה
מקובלת:

לעני רש"י
פרוטי"ר. לחק. לשפף.

מרובה פרק שביעי בבא קמא

פא.

עין משפט
ג' מצוה

שיבו מרעין. בהמות בחורשין ושלא **ומלקטין עלים.** משדה חבירו וכן עשבים **סלתן.** למעלו לה עשבים הגדילות עמה ותלתן מין (ט) קטנית ושמה פנגרי"א: **וקוטמין נטיעות.** מן האילן קוטס גד ליטע או להרכיב ולא יקפיד **בעל האילן:** חוץ מגרופיות של זים. **הקולן** זמיו לטרופ מניח שמי גרופיות מלא שני אגרופין כדאמר בהמוכר את הספינה (ב"ב דף טז ע"ב) והן מחליפות ומזליחות בדין ומשם אין לקטוס נטיעה מפני שמפקיד את הגרופיות: **כסחילה.** מחדש וכל שכן מעיינות ישנים שהיו מימות יהושע: **ומחין.** ומתליצין חכה לצוד דגים: **ציפה של עכריא.** ואע"פ שחלק נפמלי הימה כולה כדאמרין לקמן (ע"ב): **שלא יפרוס קלע.** דרך יידיים לתקוע ימידות ולעשות גברי קנים במים להלכד שם דגים וקורין לו במקומינו גז"ר ובארץ אשכנז קורין לו ווכ"א. (ז) שלא יפרוס קלע) מפני שמעבד ומעמיד את הספינה: **לאחורי הגדר.** לקמ"ס מפרש לה לא נכרכה אלא לטובל הימנה לצד לקמ"ס ואע"פ שפורץ את הגדר: **ופלגין בשבילי הרשות.** קמ"ס בני אדם משהכניסו תבואתם עד שעת הורעה מפקירי שדותיהם ליכנס בהן כל אדם לקצר את הדרך שלא יקפץ והן נקראין שבילי הרשות לפי שזרשות עושין והתנה יהושע שלא יקפידו על כך: **עד שפיר רביע** שניה. זמנה ב"י במרחשון כדאמרין בתענית (דף טו) ומאז והלאה הורעים קמ"ס וקשה לה דריסת הרגל: **ומסתלקין לנידי הדרכים.** ככל עת ואפי' בזמן שהתבואה נשדות הפקיר לכל אדם להסתלק מן הדרך מפני הימידות וליכנס לגבול שדה חבירו וליך על המיזר אל הדרך: **מפני יסודות הדרכים.** בימות החמה יש בטע"ט ועשה כימידות מקום דריסת האדם ובהמה שדרסו שם בימות החורף ונעשו כשמימות: **מפסיג.** מנתק ומורות הנושבות המעבכות אותו ועולה ויורד עד שמואל את הדרך: **מקומו.** מקום שנפל שם מותו נגאו לקבורה ואין בעל השדה מעבד עליו: **דקה.** בהמה דקה צינר גסה שאינה מכלה את האילנות: **אבל כפלושין.** אחרי שטרם עליהן בעל השדה ותלשן אסור ליתן דעתיה עליהן: **יציטין.** דעתו עליהם לאור: **אין מחייבין אופו לעקור.** העשבים ממנה משום כלאים לפי דבעל כרחו עתיד לטעול שמפקיד את התלתן: **כאן.** שהתלתן עומדת לירוע: **כאן.** שזרעה לאכול אירין טודיליי"ש בלע"ז: **דמירכבא.** מתפשטת וגודלת על העשבים ונעשין לה סמיכה כעין דלת"ו של כרס: **ומנא ידעינן.** אם זרעה לאדם דשרי ליה למלקט מן העשבים בתנאי יהושע: **משארי.** עשויים כערוגות: **בזים כביצה.** כשיעור גובה ביצה רחין להניח מן הזית מלמטה סמוך לגזע: **מן הפקק ולמעלה.** מותר לקטוס. פקק קשר: **מאיבין של אילן.** מפרי כלומר מענפין הרחין ודקין: **ולא מחודו.** מענפין גדולים וגסין כאלין גמור. ל"א מחוכו של אילן ממחוכוהו מקום שיש ענפין הרבה דהיינו כחמטע גבהו ולא מחודו מלמעלה ענף האפמני שהוא ענף עיקר האילן משבובות הגאונים: **מן החדש.** כד שגדל וניתוסף בשנה זו שעדיין אין עושה פרי: **ולא**

הכי אמר צפ"ק דביצה (דף ו. ו) וס"ט צ"ו"ט שני יתעסקו זו ישראל אפילו צ"ו"ט שני של ר"ה כ"ש מילה דשרי ע"י נכרי איסורא דאורייתא בשנת כדפי' בהלכות גדולות ושרי נמי ע"י ישראל צ"ו"ט שני של ר"ה ומיהו אין זה ק"ו דמן הדין הוה ליה למישרי לקבור מת בשנת אלא לפי שהוה מכווער ומגונה ומתבייש שנקצר בשנת שנעשה צאיסור שנת אפילו ע"י נכרי מידי דהוה אההיא דתמן צפרק השואל (שנת דף קנ"א). עשה נכרי ארון וחסר קצר אם בשביל ישראל לא יקצר זו עולמית ולא שרי צדדי שיעשו כמו בחי מטעם דפרישית ונדע דהא בנת שריא כרמלית כדאמרין בהמלניע (שם דף קנ"ד) לדגול כבוד הצריות א"כ כ"ש דהוה ליה למישרי לקבור ע"י נכרי אלא על כרחך טעמא הוה דפרישית וא"ש נמי הא דאמרין צפ"ב דביצה (דף כ"ב). אמיתר שאל למיחל עינא אפי' צ"ו"ט שני של ר"ה ופרין והאמר (ז) רבה מת צ"ו"ט שני יתעסקו זו ישראל כן צביצה והשתא מאי פריך מצביצה והא לרבי חולה אית לן למשרי טפי אפי' ממת דצוקף מפנין (שנת דף קנ"ט). אמר דכל רבי חולה נעשין על ידי ארמאי בשנת ומיחל עינא מדמה התם לחולה שאין זו סכנה ואומר לנכרי ועושה אפי' איסורא דאורייתא א"כ אית לן למישרי בק"ו ממת אפי' לכתוש סמנין ביום טוב שני של ראש השנה על ידי ישראל ולמאי דפרישנא אחי שפיר דליכא ק"ו:

היה מרעין בחורשין. שיהא על אדם מולך בהמותיו לרעות בעיר של חבירו ולא יקפיד בעל היער, משום דלאו לקפידה קאי (שורבין ז'.) ומת מצוה קונה מקומו. לקבורו שם (מטה מה). מן הפקק. והיא הקשר שגלה הקנה פקוק וסמוס נה (ברכות כח.).

גהות הב"ח
(א) נמי מעלו לה עשבים
(ב) ד"ב (ג) רש"י ד"ה חוץ
משדה וכו' מין קטנית. כ"ב
ומתקמ ר"ה דף י"ב ע"ב
פרש"י דהוא מין תלתן:

גליון הש"ס
גמ' ובגמ' מן הפקק
למעלה. עין כ"ב דף פ
ע"ב מוס' ר"ה בקנים:
רש"י ד"ה ומלקטין עשבים
וב' לאכול בהמה. עין
כ"ב דף קו ע"ב מוס' וסמוס
ד"ה הוה תמלי: תוס' ד"ה
כאן וב' החוה דהוין
משדה תלתן. עין תשנת
משהר"ם עין רלב:

לעני רש"י
פנגרי"א [פנגריין].
חילכה (גרונות יונית).
צמח המשמש לחבילין.
מ"ב [גורג'ג]. מלכורח
לרנים. וכו"א [גורג'ג].
מלכורח לרנים (בגרמני).
טודיליי"ש [טודיליי"ש].
בבעלים קנים.

מוסף רש"י
שהיה מרעין בחורשין. שיהא על אדם מולך בהמותיו לרעות בעיר של חבירו ולא יקפיד בעל היער, משום דלאו לקפידה קאי (שורבין ז'.) ומת מצוה קונה מקומו. לקבורו שם (מטה מה). מן הפקק. והיא הקשר שגלה הקנה פקוק וסמוס נה (ברכות כח.).

היה מרעין בחורשין. שיהא על אדם מולך בהמותיו לרעות בעיר של חבירו ולא יקפיד בעל היער, משום דלאו לקפידה קאי (שורבין ז'.) ומת מצוה קונה מקומו. לקבורו שם (מטה מה). מן הפקק. והיא הקשר שגלה הקנה פקוק וסמוס נה (ברכות כח.).

היה מרעין בחורשין. שיהא על אדם מולך בהמותיו לרעות בעיר של חבירו ולא יקפיד בעל היער, משום דלאו לקפידה קאי (שורבין ז'.) ומת מצוה קונה מקומו. לקבורו שם (מטה מה). מן הפקק. והיא הקשר שגלה הקנה פקוק וסמוס נה (ברכות כח.).

היה מרעין בחורשין. שיהא על אדם מולך בהמותיו לרעות בעיר של חבירו ולא יקפיד בעל היער, משום דלאו לקפידה קאי (שורבין ז'.) ומת מצוה קונה מקומו. לקבורו שם (מטה מה). מן הפקק. והיא הקשר שגלה הקנה פקוק וסמוס נה (ברכות כח.).

היה מרעין בחורשין. שיהא על אדם מולך בהמותיו לרעות בעיר של חבירו ולא יקפיד בעל היער, משום דלאו לקפידה קאי (שורבין ז'.) ומת מצוה קונה מקומו. לקבורו שם (מטה מה). מן הפקק. והיא הקשר שגלה הקנה פקוק וסמוס נה (ברכות כח.).

היה מרעין בחורשין. שיהא על אדם מולך בהמותיו לרעות בעיר של חבירו ולא יקפיד בעל היער, משום דלאו לקפידה קאי (שורבין ז'.) ומת מצוה קונה מקומו. לקבורו שם (מטה מה). מן הפקק. והיא הקשר שגלה הקנה פקוק וסמוס נה (ברכות כח.).

היה מרעין בחורשין. שיהא על אדם מולך בהמותיו לרעות בעיר של חבירו ולא יקפיד בעל היער, משום דלאו לקפידה קאי (שורבין ז'.) ומת מצוה קונה מקומו. לקבורו שם (מטה מה). מן הפקק. והיא הקשר שגלה הקנה פקוק וסמוס נה (ברכות כח.).

היה מרעין בחורשין. שיהא על אדם מולך בהמותיו לרעות בעיר של חבירו ולא יקפיד בעל היער, משום דלאו לקפידה קאי (שורבין ז'.) ומת מצוה קונה מקומו. לקבורו שם (מטה מה). מן הפקק. והיא הקשר שגלה הקנה פקוק וסמוס נה (ברכות כח.).

היה מרעין בחורשין. שיהא על אדם מולך בהמותיו לרעות בעיר של חבירו ולא יקפיד בעל היער, משום דלאו לקפידה קאי (שורבין ז'.) ומת מצוה קונה מקומו. לקבורו שם (מטה מה). מן הפקק. והיא הקשר שגלה הקנה פקוק וסמוס נה (ברכות כח.).